

<p>Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság Szücs Balázs elnök</p>

Iktatószám:

ELŐTERJESZTÉS

az Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság 2023. július 3-ai ülésére

Tárgy: Döntés Erzsébetvárosi Értéktárba történő felvételről

Készítette:

Czikora Petra
irodavezető-helyettes

<p style="text-align: center;">Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság Szücs Balázs elnök</p>

Tisztelt Bizottság!

A Bizottság 2023. március 27-én megtartott ülésén egyhangúlag támogatta az előzetes javaslat formájában beérkezett alábbi életművek értéktárba történő felvételét: Berger Leó életműve, Farkas József református lelkész életműve, Bajor Gizi színésznő életműve, Faludy György költő életműve, Janikovszky Éva író emlékműve, Kellér Dezső és Kellér Andor írók életműve, Karinthy Frigyes író életműve, Ruttkai Éva színésznő életműve, S. Nagy István zeneszerző életműve, Szendrei Júlia életműve.

Az értéktárba történő felvételhez szükséges részletes javaslattevői dokumentációt Bóka B. László, az Bizottság titkára - S. Nagy István életművére vonatkozó javaslat kivételével - összeállította, amely az előterjesztés 1-10. mellékletét képezi. A javaslatok kötelező, 2. számú mellékletét képező adatkezeléshez és felhasználáshoz történő hozzájáruló nyilatkozatokat a Bizottság üléséig beszerezzük.

A Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatának VI. fejezete rendelkezik a javaslattevőre és döntéshozatalra vonatkozó szabályokról, amelynek értelmében a beérkezett javaslatot a Bizottság megvizsgálja, alaki vagy tartalmi hiányosság esetén a javaslattevőt egy alkalommal hiánypótlásra szólíthatja fel. A Bizottság a települési értéktárba történő felvételről a javaslat benyújtását követő 90 napon belül dönt, amelybe nem számít bele a hiánypótlás teljesítéséig eltelt idő.

A beérkezett javaslatok rövid indokolása az alábbiakban olvasható:

Bajor Gizi életműve

Bajor Gizi a magyar színháztörténet egyik legnagyobb szerűbb színésznője Beyer Gizella néven 1893. május 19-én született az Erzsébet körút 1-es számú házban. A házban egyelőre nincs emléktábla. Még második házasságkötésekor is nagy Erzsébetvárosban lakott (Ilka utca), amely azóta lett XIV. kerület. Az elsők között vehette át a Kossuth-díjat. Színháztörténészként olyan színésznőt javaslok az értéktárba történő felvételre, aki művészetével egy egész korszakot testesített meg. Kultusza ma is élő és eleven.

Berger Leó életműve

Berger Leó kávé volt, az Erzsébet körút és a Király utca sarkán - a mai patika helyén - lévő Berger kávéház tulajdonosa, aki maga is ott, a Rátky-házban lakott. A Király Színház és Az Est törzshelyének számító Berzserájban mint a vendégeiről mindig jó atyjukként gondoskodó kávést tartották számon. 1919-ig vitte az ipart, majd megvásárolta az Erzsébet körút 44-46. alatti bérházat, amelynek második emeletén élt 1899 és 1904 között Jókai Mór. Berger 1924-ben Jókai-udvarnak nevezte el a házat és emléktáblát helyezett el rajta, valamint kezdeményezte az író méltó síremlékének felállítását, amely 1928-ban meg is valósult a Kerepesi temetőben. Berger Leó 1934-ben, 65 évesen hunyt el, a Kozma utcai temetőben nyugszik. (15/7/25)

Faludy György életműve

Faludy György Erzsébetvárosban (Damjanich utca 36.) született zsidó polgári családban. 1928-ban érettségizett a fasori Evangélikus Főgimnáziumban, ezután külföldi egyetemeken tanult. 1937-ben jelentette meg a Villon-átköltéseket, mely jó időre meghatározta pályáját. Bár „csupán” születése és tanulmányai kötik kerületünkhöz, de irodalmi súlya, jelentősége, nemzetközi ismertsége, ma napig nem szűnő népszerűsége indokoltá teszik az értéktárba történő felvételét. Máig ható népszerűsége töretlen, villonládait tartalmazó kötetei jó eséllyel pályáznak a minden idők legkeresettebb magyar verseskötete címére. A Kádár-rendszerben versei szamizdatos sokszorosításban terjedtek. Versei klasszikusok lettek, velünk élnek és velünk is maradnak.

Farkas József életműve

Farkas József református lelkipásztor 1914. október 16-án született Budapesten. A teológia elvégzése után Halléban, majd Genfben töltött egy-egy évet ösztöndíjasként. Segédlelkészként Szalkszentmártonban, Cegléden és Budapesten, a fasori gyülekezetben szolgált. 1948-ban Ravasz László püspök a Kálvin téri gyülekezet rendkívül nagy területéből leválasztott hetedik kerületi új gyülekezet lelkészévé nevezte ki. Ebben a gyülekezetben - a Gyulai Pál utcai gyülekezetben, hivatalos nevén a Klauzál téri Egyházközségben - szolgált haláláig. Gyülekezete máig aktívan őrzi és ápolja emlékét, olyan meghatározó lelkipásztornak tekintik, akinek igehirdetéseit, bibliamagyarázatait kiadják, terjesztik. Szerencsére igehirdetéseinek jó részét hangszalagok is őrzik, így saját szavaival kaphatunk pontos képet gondolatairól.

Janikovszky Éva életműve

A Bajza utca 8-as számú a házban élt és alkotott Janikovszky Éva (1926-2003) Kossuth díjas író, „Erzsébetváros díszpolgára” 1955-től haláláig. 1953–1957 között az Ifjúsági (később Móra) Könyvkiadó lektora, majd főszerkesztője lett egészen 1987-ig. 1978-tól, megalakulásától 1995-ig elnöke volt az IBBY (Gyermekek Nemzetközi Tanácsa) magyar bizottságának. Elnökségi tagja volt az UNICEF Magyar Bizottságának, 1991-től elnöke volt a Staféta Alapítvány kuratóriumának (a hátrányos helyzetű gyerekek továbbtanulásának biztosításáért), 1996-tól elnöke volt az Írószövetség Gyermekeirodalmi szakosztályának. A mai napig Ő a magyar gyermekirodalom meghatározó arca és azonosítási pontja. Könyveit mind itthon, mind külföldön újra és újra kiadják és művei a színpadokon a mai napig jelen vannak.

Karinthy Frigyes életműve

Karinthy Frigyes a magyar irodalom egyedülálló alkotója, aki minden műfajban maradandót alkotott. Karinthy 1887. június 24-én született a Damjanich utca 27-es számú házban. Saját kortársai vélekedtek így róla: „Ez a marha volt közöttünk az egyetlen zseni!” Indoklással elég annyi, hogy ő a magyar irodalom leghíresebb, legnépszerűbb, egyik legismertebb, legtöbbször olvasott, idézett és emlegetett humorista filozófusa.

Keller Andor életműve

Keller Andor Erzsébetváros Csikágó városrészében a Cserhát utca 14-es számú házban született. Elköltözése után is csupán néhány utcával költözött odébb az István utcába. Keller Andor

újságíróként, kabarészerzőként szerzett hírnevet, nem mellesleg egy elsüllyedt, színes világ utolsó jelentős és pontos krónikása volt.

Kellér Dezső életműve

Kellér Dezső Erzsébetváros Csikágó városrészében a Cserhát utca 14-es számú házban született. Elköltözése után is csupán néhány utcával költözött odébb az István utcába. Kellér Dezső érdemes és kiváló művész, a Vidám Színpad örökös tagja az egyik legkiválóbb konferansziénk volt, lényegében az utolsó ebben a műfajban, nem mellesleg író, újságíró, kabaré- és operettíró.

Ruttkai Éva életműve

A magyar színháztörténet „tündérkirálynője” több helyen is lakott Erzsébetvárosban. Eddig nem volt ismert tény, hogy Erzsébetvárosban, jelesül a Csikágó egyik utcájában a Garay utca 29-31-es számú házban született. A magyar színháztörténetben betöltött szerepét furcsa módon saját soraival lehet indokolni: „Nem lehet pontosan tudni, hogy mi az én jelentőségem, de biztos, hogy csillagként kell szolgálnom. S ez nem a ragyogás, nem csak a ragyogás, mert hiszen a csillagnak dolga van. A csillagnak az a dolga, hogy messzire világítson. És ez nagyon nehéz.”

Szendrey Júlia életműve

Szendrey Júlia, Petőfi Sándor felesége több szálon is kötődik Erzsébetvároshoz. Petőfi és felesége, Júlia 1847. november 4-én érkeztek Pestre és a Dohány utca 373. sz. alatti Schiller-ház első emeletére költöztek. E ház helyén áll ma a Dohány utca 16-18. A Marczibányi-házban Petőfi először 1845-ben vett szállást, barátjánál, Egressy Gábornál. Másodszor 1849. május 29-én költözött ide feleségével és kisfiával. E ház helyén áll ma a Rákóczi út 10. Júlia második férjével 1853-ban költözött a Hársfa utca 1. alatti házba, e ház helyén áll ma a Hársfa utca 54-es ház. Ő fordította elsőként magyarra Andersen meséit. Magyarországon Őt tekinthetjük az első modern nőnek, aki megérdemli, hogy ne csupán Petőfi Sándor özvegyeként beszéljünk róla.

Kérem a tisztelt Bizottságot az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslatok elfogadására.

Határozati javaslatok

1.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Bajor Gizi életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

2.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Berger Leót életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

3.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Faludy György életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

4.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Farkas József életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

5.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Janikovszky Éva életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

6.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Karinthy Frigyes életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

7.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Keller Andor életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

8.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Keller Dezső életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

9.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Ruttkai Éva életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

10.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Erzsébetvárosi Értéktár Bizottságának /2023. (VII.03.) határozata

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Erzsébetvárosi Értéktár Bizottsága úgy dönt, hogy

1. **Szendrey Júlia életművét** az Erzsébetvárosi Értéktárba felveszi.
2. Felkéri a Bizottság elnökét, hogy gondoskodjon az értéktárban való nyilvántartásról és a döntés közzétételéről.

Felelős: Szücs Balázs elnök

Határidő: 2023. július 15.

Budapest, 2023. június 22.

Szücs Balázs
a bizottság elnöke

Mellékletek:

1. melléklet: Bajor Gizi életműve
2. melléklet: Berger Leó életműve

3. melléklet: Faludy György életműve
4. melléklet: Farkas József életműve
5. melléklet: Janikovszky Éva életműve
6. melléklet: Karinthy Frigyes életműve
7. melléklet: Kellér Andor életműve
8. melléklet: Kellér Dezső életműve
9. melléklet: Ruttkai Éva életműve
10. melléklet: Szendrey Júlia életműve